

In het consulaire jaar 1636-1637 verbleef ook Joost van den Vondel, de prins der Nederlandse dichters, op 17 november 1587 te Keulen uit Antwerpse ouders geboren en op 5 februari 1679 te Amsterdam overleden, een korte poos in De SCHERPESTEEN. Bij die

gelegenheid dichtte hij een zegezing op zijn gastheer Gillis Van Vinckenroy¹¹. Dat gedicht werd, met inachtneming van verscheidene varianten, afgedrukt in *De Onafhankelyke* van 10 juli 1854 en in het *Bulletin des Mélaphiles* van 1859. Ook werd het in verscheidene dichtbundels overgenomen. De oorspronkelijke tekst staat in *Joost Van Vondels poesy ofte verscheide gedichten. Tweeden druck verbeterd en vermeerderd. Tot Schiedam, 1647, voor den Autheur gedrukt*. Aan deze uitgave ontleen wij zijn

Zegezang ter eere van Gillis van Vinckenroy, Burgemeester, Twaelfman, en Keizer van den edelen Kruisboge.

Zangk

Nu giet de molen-rijcke Demer
Meer waters, uit sijn glazen eemer,
En ruischt en bruischt, gelijk de zee,
Door Hasselt, sijn verheugde steê,
En langs de vruchtbare oevers neder.
Hij drijft en dobbert op de veder
De burgemeesterlijcke faem;
En Vinckenroys doorluchten naem
Laet achter sich sijn eicke bouten;
Braverende al die sich verstouten
Te schieten, Ridderlijck en fraey,
Na d'eere van den Papegaeij;
Braverende de strengste handen,
Die oit den eedlen Kruis-boog spanden,
Den Kruis-boog, die den vogel treft,
En desen schutter vijfmael heft
Op 's Konings troon, in drie paer schoten,
Tot blijchap van sijn gildt-genooten;
Drie goude vogels, op de borst
Van onsen schutterlijcken Vorst,
Getuigen, hoe hij, boven andren
Bedreven, driewerf, na malkandren,
Den prijs, ja Caesars lauwer streeck.

Zangk

Men socht de wapen-school te stijven
't Olympia, met groene olyven,
Ter eere van Alkmenes zoon:
Gelijk de zwaen haer helden-toon
Verheft, op 't worstelen, en rennen,
En vuist-kamp, daer sich Vorsten wennen
Ten oorloge in een wolck van stof,
En damp van zweet, onthaelt met lof,
En loof, van Elis versch gevlochten,
Van hen, die andren overmochten,
Met arm of vuist, of voet, of hoef,
Zoo dick de deugt quam op de proef.
Oock vierde Aeneas 't jaer-getyde,
En oeffende, getroost en blijde,
De Troysche helden op het strant.
Eurition, vol yvers, spant
Sijn taeyen boog, en schiet den vogel,
Die in de wolcken, op sijn vlogel,
Vast sweeft en drijft, van boven neêr;
En huppelt, nu hy 't hant-geweer
Van Godt Apollo mach hanteeren:
De Goden selfs hun schutters eeren:
De hemel draegt sijn schutterij.

Tegen-zangk

De wapen-hazelaer wort bleeck
En dootsch van schrick, en can niet zwelgen
Dien roem geschoncken aen sijn telgen,
Terstont noch groen en blij van loof.
Hoe menig vlamde op sulck een raaf
Vergeefs: hoe heet, hoe vierig blaecken
De broeders, om het hart te raecken,
En een alleen gewint den prijs.
Wat jaer ontging, op sulck een wijs,
Oyt Burgemeester, op 't gedommel
Van trommel-slach en holle trommel,
En 't zwencken der ontvouwe vaen;
Daer ree de meje-boomen staen
Voor 't huis geplant, en heldre kranssen
De stad verçieren, met hun glanssen
Van flickrend goud en lachend groen,
Nu riekt hier juist in haer seizoen
Des Keizers schilt-roos wit ontloken.
Zijn Kamer, nooit van vleck besproken,
En vreedzaam, noodigt d'andre dry,
En al den Raet, en burgery
Om haren Twalef-man te groeten:
Stadt-huis en huizen krijgen voeten.

Tegen-zangk

Dit gingk van outs in zwangk: en wy
Braveren noch op sulcke braven.
En zagen dickwijls Vlaemsche Graven
Den Kruis-boog handelen, om strijt.
De vijfde Karel, zoo benijt
Om sijn geluck, sag Brussel springen
En hoorde 't volck triomfe zingen,
Rontom sijn fieren boog: gelijk
Sijn zoon, de zon van Oostenrijck,
Die, in den zee-strijt van Lepante,
Zich tegen Selims mane kantte,
De pen van Loven loven liet,
Hoe net de zoon en vader schiet.
D'Infante volgt hun spoor van achter,
En mict, en klinct, en velt, niet sachter
Dan haren groot-vaêr, 't groene hout,
Gelijk een Amazoon; en bouwt
Haer eer op 't Keizerlijcke voorbeeld:
Hoe averechts de manschap oordeelt
Van vrouwen, sonder hart en moedt.
Heldin, gij eerde uw strijtbaer bloet,
Door uwe boog-pees, oock door d'Orden
En koorde, die uw lenden gorden.

Toe-zangk

Om ongelijck en overlast
En woest geweld, dat langzaam past
Op recht en reden, af te keeren,
Vergaert d'ontzagelijcke Tucht
Verstroiden, onder een gehucht,
En buurt, en dorp, die haest vermeerden,
En groeyen entlijck tot een borg,
En heele stadt, door 's wysen zorg,
Voorsien van wetten, Overheden,
En burger-loon en scherpe straf:
Maer godt-vergeten moet-wil gaf
Om Overheyt, noch wet, noch zeden,
Noch straf, en randde oock steden aen:
Dies quam de nootweer op de baen,
En wapen-handeling der vromen
Om lant-gedochten te betoomen,
Met knods' en swaert, en spiets, en boog:
Toen droop het quaet den schelm in 't oög.

Toe-zangk

Quintijn die, trouwer dan een schilt,
De stadt beschut, en 't Kruis-boogs Gilt,
Daer Engelen voor menschen waecken,
Beschut hem, die op 't eerlijck spoor
Der Keiseren en Vorsten, voor
Syn burgers treet: beschut de daecken
Der stadt voor 's oorlogs fellen brant;
Bescherm den Ryck-vorst Ferdinand,
En Rijn, en Maes, sijn rijcke stroomen,
Zoo menig-werf een ongeval
En lant-plaeg dreigen berg en dal,
En steên, en dorpen op te komen.
De Burgemeester strale en blinck
Gelijk de puick-steen in een ringk.
Wat raet en daet een man behoeven,
Dit uitsteect door soo brave proeven,
En d'ampten door sijn deugden eert,
Terwijl hij sich en 't volck regeert.